

कुलं दद्यात्किञ्चनोक्ते महीयते । साम गार्ग्यतश्चेतत्
सामव्रतमिहोच्यते ।

गार्ग्यतः पञ्चमीव्रतं पञ्चपुं "सम्पन्नं पृष्टं त्वया राजन् !
ऋणु सारस्वतं व्रतम् । यच्च सहीर्षं नादेव तृष्यतीह
सरस्वती । यो यज्ञस्तः पुमान् कुर्वीतैतद् व्रतमनुत्तमम् ।
तदाचरादौ संपूज्य विमानेतत् समारभेत् । अथवादि-
त्ववारेण यज्ञतारावणेन च । पावसन्भोजयित्वा तं कु-
र्वीद् ब्राह्मणवाचनम् । शुक्लवस्त्राणि दद्याच्च संहि-
रण्यानि शक्तिः । गायत्रीं पूजयेद्भक्त्या शुक्लमावा-
हयेपनेः । एभिर्मन्त्रपदैः पश्चात् सर्वं कुर्वीत् जता-
ञ्जलिः । एवं संपूज्य गायत्रीं शीषाचनविधारिणीम् ।
शुक्लपक्षेऽवतैर्भक्त्या सकमण्डलुपुष्पाङ्गम् । मौनव्रतेन
भुङ्जीत सायं प्रातश्च धनं वि । पञ्चम्यां प्रतिपद्ये च
पूजयित्वा सुवाहिनीः । तस्यां तु तण्डुलप्रक्षं हत-
पालेण संवृतम् । क्षीरं दद्यात् हिरण्यञ्च गायत्रीं
प्रीयतामिति । सन्ध्योश्च तथा मौनमेतत् कुर्वन् समार-
भेत् । नान्तरा भोजनं कुर्वीद् यावन्नासाश्चर्योदयः । स-
माप्ते तु व्रते दद्यात् भोजनं शुभतण्डुलेः । पूर्वं सव-
स्त्रमुन्मत्तं गं सवस्त्रां सुभोजनाम् । विप्राय वेदवि-
दुषे । वाचकायाश्च पायिव ! अनेन विधिना यस्तु कु-
र्वीत् सारस्वतं व्रतम् । विद्यावान् धनशुक्तश्च रक्त-
कण्ठश्च जायते । सरस्वत्याः प्रसादेन व्यासवत् स क-
विर्भवेत् । नारी वा कुरुते वा तु सापि तत्फलभागिनी ।
सारस्वतव्रतं पञ्चपुं "सन्ध्यामौनं नरः कृत्वा समाने हत-
कुम्भकम् । यस्तु शुभं तिनान् धष्टां ब्राह्मणाय निवे-
दयेत् । शोकं सारस्वतं याति पुनरत्रैव जायते । एतत्
सारस्वतं नाम रूपविद्याप्रदायकम् ।

सार्धभौमव्रतं वराहपुं "सार्धभौमव्रतं चान्यत् कथयामि
मयासतः । येन सम्यक्कृतेनायु सार्धभौमो भवेत्तरः ।
कार्तिकेय्यं तु मासस्य दशमी शुक्लपक्षगा । तस्यां
नक्ताशमोमर्त्योर्दिक्षु शुद्धबलिं हरेत् । शुद्धबलिः पवित्र-
द्वयेः पूजोपहारः । "विचित्रैर्गुणैर्मैर्भक्त्यैः पूजयेच्च दि-
क्षांस्तथा । सर्वो भवत्यः सिध्यन्तु मम जन्मानि जन्मानि ।
एवमुक्त्वा बलिं तासु दत्त्वा शुद्धेन चेतसा । ततोऽहि-
पत्ने भुङ्जीत दध्यञ्च सुसंस्कृतम् । सर्वं पश्याद्व्ययेष्टु
एवं संवत्सरं स्वपः । यः करोति त्रयोनिवत् तस्य
दिम्बिजसो भवेत्" ।

दिनव्रतमौ व्रतं विष्णुधर्मोत्तरे "पार्श्वीव्रतं धानस्य तपुषणे

नराधिप ! । सोपवासं तु सप्तम्यां कनकैः पूजयेद्भविष्य ।
अर्चायां वा कनके वापि शुद्धैः पुष्पैर्यथाविधि । चन्द-
नेन तु शुद्धेन वटकैः पूरयेत्तत् च" ।

विद्वार्धिकादिसप्तमौव्रतं सविष्णुपुं "वेनतेय ! ऋणु त्वं
विधानं सप्तमीव्रतम् । इतश्चि परमं शुद्धं रवेराराधनं
परम् । विद्वार्धकेस्तु प्रथमा द्वितीया चार्कसम्पुटे ।
तृतीया सरिषैः कायां चतुर्थी निम्बसप्तमी । षड्व्युता
पञ्चमी कायां षष्ठी च फलसप्तमी । सप्तम्यनोदना वीर !
सप्तमी परिशीलिता । षड्व्युता इति विद्वार्धिकादि-
भक्तिः प्रकारेयुता । इत्येताः सप्तसप्तम्यः कर्त्तव्या
भूतिनिष्कृता । तथा चातुर्कमेणासाहुर्यं कथयाम्य-
हम् । माघे वा मार्गशीर्षे वा कायां शुद्धा तु सप्तमी ।
न च स्वादिबभभ्यः पञ्चमाचगतो भवेत्" । आर्ति-
पश्चादन्यस्मिन् माघे पक्षे च कार्योत्तरः" इत्यादि
विद्विभिनावकचतुर्थीव्रतं स्कान्दपुं "गजवृत्तान्तं शुक्लां च-
तुर्थीं पूजयेत्तुप । । यदा पोत्यद्यते भक्तिर्मासि पूज्यो
गवाधिपः । प्रातः शुक्लतिथेः स्नात्वा मध्याह्ने पूज-
येत्तुप । । अथक्त्वा मध्याह्नस्य सूर्योदये तदाह-
तिम् । कृत्वा पूजां प्रयत्नेन स्नाप्य पश्चात्तैः पृथक्
इत्यादि ।

सुकवत्प्रार्थितव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे "यज्ञं परिसमासाद्य नारीह
सुखमेधते । दुःशीलेऽपि हि कामार्थी नारी प्राप्नोति
भर्त्सरि । अनाहारा जगन्नाथं सर्वलोकेश्वरं हरिम् ।
कथमाप्नोति चेन्नारी सर्वलोकगुणान्वितम् । सुकवत्प्र-
थुतलसाद्वृत्तमच्युततटिदम् । कर्त्तव्यं वक्ष्यं तस्य
न्यूयतां वरपरिणि । । वञ्चीत्वा सर्वनारीणां श्रेयः प्रा-
प्नोत्यसंगमम् । ऐहिकस्य सुखं प्राप्य मृता जगत्सुखा-
न्यपि । अतुष्टाय स्वपितृती मातृतश्च कुमारिका ।
पूजयेत्तु जगन्नाथं भक्त्या पापहरं हरिम् । त्रिपु-
त्तरेष्वथर्क्षेषु पतिकाभा कुमारिका । माधवायेति वे
नाम जपेक्षित्यमतन्त्रिता । प्रियङ्गुणा रक्तपुष्पैर्धनुः
कुसुमेक्षया । समभ्यर्च्योच्यते दद्यात् कुङ्कुमेनातुल्येधनम् ।
सर्वैर्विधिभिः सुस्नाता तमाराध्य जगत्पतिम् । नमोऽस्तु
माधवायेति होमयेन्मधुसर्पिणा । सदैवसुत्तरायोने सम-
भ्यर्च्य जनार्दनम् । शोभनं पतिकाप्नोति प्रीत्य स्वर्गं
नयति । अतिवाक्ये च बद्धिबद्धि तया पापमहृति-
तम् । तस्मादिहव्रतं वाचात् साधिनी चैव जायते ।
अर्धमेतेन तन्महि ! दुर्गं प्राप्य वदिष्यति । तदैव प्र-